

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 martie

Seria I, Anul XXXI, Nr. 9 (366), 2024

Din sumar:

Discursul Papei Francisc adresat participanților la Simpozionul „Catedra Primirii” - pag. 2; Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3; Declarația episcopilor Comisiei Conferințelor Episcopale ale Uniunii Europene în vederea alegerilor pentru Parlamentul European - pag. 4; Răstignirea lui Isus - pag. 5; Congruențe. Un dialog poetic al vârstelor - pag. 15.

Discursul Papei Francisc adresat participanților la Simpozionul „Catedra Primirii”

«Dragi frați și surori, bună dimineată! Vă mulțumesc că ați venit!

În aceste zile v-ați reunit la Fraterna Domus din Sacrofano pentru al doilea simpozion „Catedra Primirii”. Centrul de primire Fraterna Domus este un loc potrivit! Nu doar pentru că este mare și dotat: este potrivit pentru că este primitor! Este un loc în care sunt primiți bătrâni, familii și copii aflați în dificultate, migranți. De aceea, este frumos că surorile Asociației Fraterna Domus sunt oarecum motorul și sufletul acestei inițiative. Vă mulțumesc, dragi surori!

Am văzut programul acestor zile: a fost foarte bogat și foarte interesant. Ați pus în centru vulnerabilitatea. Adică, ați făcut să ‘reacționeze’ – cum am spune în limbaj chimic – primirea, acceptarea și vulnerabilitatea, considerată în diferitele ei forme. Apreciez această alegere, tipic evanghelică, și doresc să vă las cu câteva idei de reflecție, de transpus în practică.

Prima idee. Pentru a-i primi pe frații și surorile vulnerabile, trebuie, în primul rând ca eu să mă simt vulnerabil(ă) și primit(ă) ca atare de Hristos. El ne precede întotdeauna: s-a făcut vulnerabil, până la Patimă; a luat asupra sa fragilitatea noastră pentru ca, datorită Lui, să putem face la fel. Sfântul Pavel scrie: „Primiți-vă unii pe alții, precum și Hristos v-a primit pe voi” (Rm 15,7). Dacă rămânem în El, ca mlădițele în viță, vom aduce roade bune, chiar și în acest câmp vast al ospitalității.

O a doua idee. Isus și-a petrecut cea mai mare parte a slujirii Sale publice, în special în Galileea, în contact cu

săracii și bolnavii de tot felul. Aceasta ne spune că pentru noi vulnerabilitatea nu poate fi o temă „corectă din punct de vedere politic” (politically correct) sau o simplă organizare a practicilor, oricât de bune sunt acestea. Spun aceasta pentru că există din păcate acest risc, este mereu la pândă, în pofida tuturor bunelor intenții. Mai ales în realitățile mai mari și mai structurate, dar și în cele mici, vulnerabilitatea poate deveni o categorie, oamenii pot deveni indivizi fără chip, iar serviciul oferit lor o „performanță”, și așa mai departe. Atunci, trebuie să rămânem bine ancorați în Evanghelie, de Isus, care nu i-a învățat pe ucenicii săi să facă un plan de îngrijire a bolnavilor și a săracilor. Isus a vrut să-și formeze ucenicii la un stil de viață în care să fie în contact cu cei vulnerabili, să stea în mijlocul lor. Ucenicii au văzut cum El îi întâlnea pe oameni, au văzut cum i-a primit El: cu apropierea, compasiunea și tandrețea Sa. Iar după Înviere, Spiritul Sfânt le-a împărțit acest stil de viață. Astfel, Spiritul Sfânt a format întotdeauna bărbați și femei care au devenit sfinți iubind oamenii vulnerabili precum Isus. Unii sunt canonizați și sunt modele pentru noi toți; dar câți bărbați și femei au devenit sfinți primindu-i pe cei mici, pe cei săraci, pe cei fragili, pe cei marginalizați! Este important – a subliniat Suveranul Pontif – în comunitățile noastre, să împărțăm cu simplitate și recunoștință poveștile acestor martori ascunși ai Evangheliei.

Aș dori să vă las cu un ultim punct de reflecție...

În Evanghelie, săracii, cei vulnerabili, nu sunt obiecte, sunt subiecți, sunt protagoniști împreună cu Isus ai vestirii Împărăției lui Dumnezeu. Să ne gândim la Bartimeu, orbul din Ierihon (vezi Mc 10, 46-52). Povestea lui este emblematică, vă invit să o recitiți deseori. Studiind și meditând la acel pasaj biblic, vedem că Isus găsește în acel om credința pe care o căuta: doar Isus îl recunoaște în mijlocul mulțimii și a forfotei, ascultă strigătul lui plin de credință. Iar acel om, care prin credința lui în Domnul își primește din nou vederea, pornește pe Cale, Îl urmează pe Isus și devine martor, astfel încât povestea lui face parte din Evanghelii. Vulnerabilul Bartimeu, salvat de vulnerabilul Isus, împărtășește bucuria de a asista la Învierea Sa. V-am menționat această pericopă, dar ar mai fi multe altele, care ne prezintă diferite tipuri de vulnerabilități, nu doar cea fizică. Să ne gândim la Maria Magdalena: ea, care a fost chinată de șapte demoni, a devenit primul martor al lui Isus cel Înviat.

În concluzie: oamenii vulnerabili, întâlniți și primiți cu harul lui Isus Hristos și în stilul Său, pot fi o prezență a Evangheliei în comunitatea creștină și în societatea de astăzi!

Dragi frați și surori, vă mulțumesc pentru angajamentul dumneavoastră. Mergeți mai departe! Maica Domnului să vă însoțească mereu, iar eu vă binecuvântează pe toți din adâncul inimii mele. Și, vă rog, să vă rugați pentru mine! Vă mulțumesc!».

Biroul de Presă EGCO

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba-Madarasi, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Maria-Mirela Filimon, Eugen Ivuț, Ioan Moldovan, Silvia Pantiș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it;
Tel: 0722.450.013

Abonamente și difuzare: Claudiu Boda

Magazin "Sfânta Tereza"

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus*

Care este gloria pe care o doresc pentru mine?

17.03.2024

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Astăzi, a cincea duminică din Postul Mare, în timp ce ne apropiem de Săptămâna Sfântă, Isus în Evanghelie (cf. In 12,20-33) ne spune un lucru important: că pe cruce vom vedea gloria sa și a Tatălui (cf. v. 23.28). Dar cum este posibil ca gloria lui Dumnezeu să se manifeste chiar acolo, pe cruce? Ne-ar veni să credem că aceasta are loc în Înviere, nu pe cruce, care este o înfrângere, un faliment! În schimb, astăzi Isus, vorbind despre pătimirea Sa, spune: „A venit ceasul ca Fiul Omului să fie glorificat” (v. 23). Ce vrea să ne spună?

Vrea să ne spună că gloria, pentru Dumnezeu, nu corespunde succesului uman, faimei sau popularității; gloria, pentru Dumnezeu, nu are nimic autoreferențial, nu este o manifestare grandioasă de putere după care urmează aplauzele publicului. Pentru Dumnezeu gloria înseamnă a iubi până la dăruirea vieții. A se glorifica, pentru El, înseamnă a se dăruia, a deveni accesibil, a oferi iubirea Sa. Și aceasta s-a întâmplat în mod culminant pe cruce, chiar acolo, unde Isus a arătat la maximum iubirea lui Dumnezeu, revelând pe deplin fața Sa de milostivire, dăruindu-ne viața și iertându-i pe cei care îl răstigneau.

Fraților și surorilor, de pe cruce, „catedră a lui Dumnezeu”, Domnul ne învață că gloria adevărată, aceea care nu apune niciodată și ne face fericiți, este făcută din dar și iertare. Darul și iertarea sunt esența gloriei lui Dumnezeu. Și sunt pentru noi calea vieții. Darul și iertarea: criterii foarte diferite de ceea ce vedem în jurul nostru, și chiar și în noi, atunci când ne gândim la glorie ca la ceva mai mult de primit decât de dat; ca la ceva de posedat și nu de oferit. Nu, gloria luminează trece și nu lasă bucuria în inimă; nici nu duce la binele tuturor, ci la diviziune, la discordie, la invidie.

Așadar, putem să ne întrebăm: care este gloria pe care o doresc pentru mine, pentru viața mea, pe care o visez pentru viitorul meu? Aceea de a-i impresiona pe ceilalți prin bravura mea, prin capacitățile mele sau prin lucrurile pe care le posed? Sau calea darului și a iertării, aceea a lui Isus Cristos, calea celui care nu încetează să iubească, încrezător că aceasta îl mărturisește pe Dumnezeu în lume și face să strălucească frumusețea vieții? Ce glorie vreau pentru mine? De fapt, să ne amintim că, atunci când dăruim și iertăm, în noi strălucește gloria lui Dumnezeu. Chiar acolo: când dăruim și iertăm. Fecioara Maria, care l-a urmat cu credință pe Isus în ora pătimirii, să ne ajute să fim reflexii vii ale iubirii lui Isus.

După *Angelus*, Sfântul Părinte a spus următoarele:

Iubiți frați și surori,

Am aflat cu ușurare că în Haiti au fost eliberați un profesor și patru dintre cei șase călugări de la Institutul Frères du Sacré-Cœur răpiți la 23 februarie. Cer să fie eliberați cât mai curând ceilalți doi călugări și toate persoanele aflate încă sub sechestrare în acea iubită țară încercată de atâta violență. Invit toți actorii politici și sociali să abandoneze orice interes particular și să se angajeze în spirit solidar în căutarea binelui comun, susținând o tranziție senină spre o țară care, cu ajutorul comunității internaționale, să fie înzestrată cu instituții solide capabile să readucă ordinea și liniștea în rândul cetățenilor săi. Să continuăm să ne rugăm pentru populațiile martirizate de război, în Ucraina, în Palestina și în Israel, în Sudan. Și să nu uităm Siria, o țară care suferă mult din cauza războiului, de mult timp.

Vă salut pe voi toți care ați venit din Roma, din Italia și din atâtea părți ale lumii. Îndeosebi, salut studenții spanioli din rețeaua de reședințe universitare „Campus”, grupurile parohiale din Madrid, Pescara, Chieti, Locorotondo Parohia „Sfântul Ioan Leonardi” din Roma. Salut Cooperativa Socială „Sfântul Iosif” din Como, copiii din Perugia, tinerii din Bologna aflați pe cale spre mărturisirea de credință și tinerii de la Mir din Pavia, Iolo din Prato și Cavaion Veronese. Primesc cu plăcere participanții la maratonul din Roma, sărbătoare tradițională a sportului și a fraternității. Și anul acesta, prin inițiativa lui Atletica Vaticana, numeroși atleți sunt implicați în „ștafetele solidarității”, devenind martori ai împărtășirii. Și urez tuturor o duminică frumoasă. Vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine. Poftă bună și la revedere!

Declarația episcopilor Comisiei Conferințelor Episcopale ale Uniunii Europene în vederea viitoarelor alegeri pentru Parlamentul European

Noi, episcopii delegați ai Conferințelor Episcopale ale Uniunii Europene, invităm toți cetățenii, în special catolicii, să se pregătească și să-și exprime votul la următoarele alegeri europene din iunie 2024. Proiectul european al unei Europe unite în diversitate, puternică, democratică, liberă, pașnică, prosperă și dreaptă este un proiect pe care îl împărtășim și pentru care ne simțim responsabili. Cu toții suntem chemați să îl ducem mai departe prin votul nostru și prin alegerea responsabilă a deputaților care ne vor reprezenta valorile și vor lucra pentru binele comun în viitorul Parlament European.

Proiectul de integrare europeană a luat naștere din cenușa războaielor teribile care au devastat continentul nostru în ultimul secol, provocând dureri imense, moarte și distrugeri. A fost conceput cu intenția de a garanta pacea, libertatea și prosperitatea. A apărut datorită curajului și previziunii oamenilor care au reușit să depășească dușmăniile istorice și să creeze o nouă realitate care ar face războiul, pe continentul nostru, practic imposibil în viitor. Inițial, acest proiect a fost un proiect economic, dar a implicat oricum o dimensiune socială și politică și valori comune. Mulți dintre părinții fondatori ai Uniunii Europene erau catolici practicanți care credeau cu tărie în demnitatea fiecărei ființe umane și în importanța comunității. Credem că pentru noi, europenii, acest proiect început cu mai bine de 70 de ani în urmă trebuie susținut și dus mai departe.

Astăzi, Europa și Uniunea Europeană trec prin vremuri dificile și incerte, cu o serie de crize în ultimii ani și provocări reale de înfruntat în viitorul apropiat, cum ar fi războaiele din Europa și din țările vecine, migrația și azilul, schimbările climatice, creșterea digitalizării și utilizarea inteligenței artificiale, noul rol al Europei în lume, extinderea Uniunii Europene și modificările tratatelor, etc. Pentru a face față acestor provocări cruciale în lumina valorilor fondatoare ale Uniunii Europene și pentru a construi un viitor mai bun pentru noi și pentru generațiile următoare, nu numai în Europa, ci și în întreaga lume, avem nevoie de politicieni curajoși, competenți și motivați de valori, care urmăresc cu adevărat binele comun. Este responsabilitatea noastră să facem cea mai bună alegere posibilă la următoarele alegeri.

În calitate de creștini, trebuie să încercăm să discernem cu atenție pe cine și cu ce partid să votăm într-un moment atât de important pentru viitorul Uniunii Europene. Pentru aceasta trebuie să luăm în considerare diverși factori care pot diferi de la o țară la alta – de exemplu, posibilitatea de a alege candidați sau numai partide, programele electorale ale diferitelor partide, candidații înșiși care se prezintă... În acest sens, Conferințele Episcopale ale Statelor Membre pot oferi

și linii directoare utile. În plus, ceea ce este important este să votăm pentru oameni și partide care susțin în mod clar proiectul european și despre care credem în mod rezonabil că vor dori să ne promoveze valorile și ideea noastră despre Europa, cum ar fi: respectul și promovarea demnității fiecărei persoane, solidaritatea, egalitatea, familia și sacralitatea vieții, democrația, libertatea, subsidiaritatea, îngrijirea „Casei noastre comune”. Știm că Uniunea Europeană nu este perfectă și că multe dintre propunerile sale politice și legislative nu sunt în concordanță cu valorile creștine sau cu așteptările multora dintre cetățenii săi, dar credem că suntem chemați să contribuim la ea și să o îmbunătățim cu instrumentele pe care le oferă democrația.

Mulți tineri vor vota pentru prima oară la următoarele alegeri, unii dintre ei la doar 16 ani. Încurajăm cu tărie tinerii să-și exercite dreptul de vot la următoarele alegeri europene și să construiască astfel o Europă care să le asigure viitorul și să răspundă aspirațiilor lor cele mai reale. De asemenea, încurajăm tinerii catolici europeni care simt chemarea de a se angaja în politică să urmeze această chemare, pregătindu-se în mod adecvat, atât din punct de vedere intelectual, cât și moral, pentru a contribui la binele comun într-un spirit de serviciu comunitar. Într-un discurs deseori citat, rostit de Jacques Delors la Bruges pe 17 octombrie 1989 la Consiliul Europei, președintele de atunci al Comisiei Europene s-a adresat tinerilor studenți cu aceste cuvinte: „Voi, de fapt, sunteți invitați să vă îndepliniți rolul într-o aventură unică, ce reunește popoare și națiuni, spre mai bine și nu spre ceea ce este mai rău”.

În calitate de episcopi europeni facem al nostru acest apel către tinerii studenți și îl adresăm tuturor cetățenilor europeni. Să ne angajăm în proiectul european, care este viitorul nostru, votând responsabil la următoarele alegeri!

Aprobat de Episcopii delegați ai COMECE

Silvia PANTIȘ

Răstignirea Lui Isus

Pe culmea unui deal din fața Ierusalimului, în locul numit al Căpățânii, sosesc trei condamnați la moarte prin răstignire, purtându-și crucile în spate. Este moartea cea mai rușinoasă, destinată tâlharilor. Cel din mijloc are ceva în plus față de ceilalți condamnați, o coroană de spini pe cap și deși este blând și nu comentează, nu opune rezistență, are cel mai dur tratament. Față de El se revarsă mai mare ură din partea mulțimii care-l însoțește. Este învinuit, calomniat, luat în răs, batjocorit, ca și când faptele săvârșite de El, au fost mult mai grave față de ceilalți doi. E aproape de nerecunoscut, fiind plin de noroi ca dovadă a unor căzături sub greutatea crucii, hainele pătate cu sânge în urma biciuirii ce se practica în acele timpuri. Fața e tumefiată și acoperită de amestecul de transpirație cu picăturile de sânge ce rezultau la fiecare pas, în urma înțepăturilor din spinii de pe cap. Te înfiorai văzându-l, dar la o privire mai atentă, se observă că ochii Lui nu exprimă ură față de situația în sine.

Pare incredibil. acea privire inconfundabilă, fascinantă, plină de lumină, este a Lui Isus. Cum a ajuns Cel admirat, care a ținut predici cum nu s-a mai auzit vreodată, a vindecat atât de mulți oameni, le-a dat atenție unora care erau disprețuiți de ceilalți, a făcut numai binele în orice situație și ca urmare, unii oameni au dorit ca El să devină Rege? Iată că arhieriei și căpeteniile din Izrael cu necredința și împietrirea inimii, pini de ură, în pofida tuturor minunilor Lui, i-au pecetluit soarta cu cea mai oribilă și dureroasă moarte.

Ajungând la locul răstignirii, călăii îi smulgea Lui Isus hainele cu violență, de pe trupul plin de răni. Măinile care au lucrat pentru a alina durerile, au binecuvântat, ca într-o îmbrățișare parcă, sunt deschise larg pe Cruce. Picioarele neobosite, care au cutreierat multe drumuri, în căutarea oilor pierdute ale Casei lui Israel, au fost și ele imobilizate cu piroane lungi. La crunta jertfă a Mielului nevinovat, se adaugă umilirea, care a fost cu atât mai mare cu cât a fost răstignit între doi tâlhari.

Execuția se încheie cu reșezarea pe cap a cununii de spini și fixarea tăbliței cu titlul osândeii INRI, titlu care îi nemulțumește pe evrei. Ca o insultă apare, ca Mesia cel așteptat de poporul ales, să fie omorât de ei înșiși. Pilat, care deși nu l-a găsit pe Isus vinovat și totuși îl dă la răstignire, la insistența iudeilor, care-l sensibilizează cu buna credință față de cezarul Romei, nu vrea să modifice nici un cuvânt din ce a scris pe tăbliță. Astfel, în cele mai teribile chinuri, regalitatea Lui Isus a fost proclamată.

Au urmat trei ore de cruntă agonie. Greutatea trupului ce atârna, marea și sfâșia rănilor membrelor, intensificându-se astfel durerea. La picioarele Crucii, distru-

să de suferință, e Mama Lui Isus. Sabia ce trecea prin Inima Fecioarei Maria, prevestită de bătrânul Simeon, se răsuca și ea tot mai mult în rană.

Nu se menționează nici un nume al călăilor. Trebuie să ne gândim bine, că dacă iudeii au fost neștiutori și romanii unelte

inconștiente, care a fost cauza reală a răstignirii?

„Când voi fi ridicat de la pământ, îi voi atrage pe toți la mine”, a spus Isus. De la înălțimea Crucii, El vede toți păcătoșii care au fost și vor veni în lume și de aceea îndură orice chin pentru mântuirea noastră.

Ne cerem iertare Isuse, căci în ciuda suferinței ce ți-am provocat-o, îndrăznim să venim la picioarele Crucii să-ți cerem îndurare chiar și pentru neazurile noastre mărunte. Te recunoaștem ca Rege și știm că Tu ai puterea de a ne vindeca trupul și sufletul. De altfel, El a fost recunoscut Rege de cei trei magi de la răsărit, de Steaua care i-a condus. A fost recunoscut de Irod, care a omorât fără milă 14000 de prunci, în speranța că printre ei se află și Isus, considerându-l un pericol pentru scaunul lui regal.

Isus de pe Golgota, e același cu Isus Euharisticul. Sub chipul pâinii, este tot Rege, care și-a păstrat rănilor sângeroase de pe muntele Calvar, dar și Lumina de pe muntele Tabor. Dacă iubirea l-a ținut pe Cruce, tot iubirea îl ține în Taina Altarului.

În Cer, Regele Isus are garda sa. Îngeri și sfinți, îl adoră și-l preamăresc continuu. El are nevoie și pe pământ de o gardă regală. E ridicat și aici de la pământ pe masa Altarului. Regatul Lui este în toate Bisericile, unde e prezent Preasfântul Sacrament. Nu e un Rege rece, distant, ci e un Rege prieten, care ne invită la masă pe toți. E o prezență vie și benefică, ce vrea să petrecem timp împreună. Ne atrage, ne observă și ne recunoaște dacă suntem cât mai mult timp în preajma Lui. Regele iubirii, învrednicește-ne să-ți slujim și noi cu toată dăruirea, devotamentul și recunoștința.

Întâlnirea parohială a familiilor în comunitatea Băile „1 mai”

„Rădăcina oricărui păcat, a oricărui rău este imaginea falsă pe care o avem despre Dumnezeu.” a subliniat părintele Mihai Vătămănelu, Vicar General al Eparhiei de Oradea, în cuvântul de învățătură adresat la Sfânta Liturghie celebrată **duminică, 25 februarie a.c.**, în Parohia Greco-Catolică Haieu – Băile „1 Mai”, la începutul perioadei Triodului. Alături de credincioșii locului, turiști și familii care aparțin de această comunitate, au concelebrat la Sfânta Liturghie: pr. Mirel Demian din parohia „Fericitul Traian Frențiu” Oradea – Tineretului și pr. Ștefan Madarasi, gazdă a locului. Răspunzând invitației departamentului pentru Pastorația Adulților și Familiilor din cadrul Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, în parohia greco-catolică din Băile „1 Mai” s-a organizat după Sfânta Liturghie o întâlnire cu familiile tinere, cărora părințele Vicar General a fost chemat să le țină o cateheză, cu tema „Cristos, mirele”. Inițiativa a fost prilej de reflecție și comuniune, dorindu-se pe viitor ca astfel de cateheze să devină o practică constantă în pastorația parohială.

În predica la Evanghelia duminicii a 33-a după Rusalii (Lc 18, 10-14), pr. Mihai Vătămănelu a subliniat importanța atitudinii pe care o avem față de Dumnezeu. Pilda vameșului și fariseului, o pericopă evanghelică pe care o ascultăm în fiecare an înainte de Postul Mare, ne invită să înțelegem ce înseamnă adevăratul Post plăcut lui Dumnezeu: a nu-l mânca, nimici, disprețui pe aproapele, ci a împărți cu el pâinea, timpul și viața.

După participarea la Sfânta Liturghie duminicală, transmisă în direct și de postul de televiziune Angelus TV, în salonul casei parohiale a avut loc o întâlnire a familiilor, la care au luat parte șase cupluri rezidente ale locului și din împrejurimi. Împreună cu familia preotu-

lui, acestea au participat la un moment comunitar care a început cu o rugăciune a soților, urmată de cateheza „Cristos, mirele” susținută pr. Mihai Vătămănelu.

Pornind de la certitudinea că „familia este un simbol al realităților divine” și totodată „o biserică”, părintele Vicar General a arătat cum „duminica se adună împreună micile biserici și formează marea Biserică, unde primesc prin Sfânta Euharistie darul Spiritului Sfânt pe care îl duc înapoi în familie. (...) Astfel, persoanele care trăiesc în cuplu, intră în misterul lui Dumnezeu – a spus el. Viața de zi cu zi este o multiplicare a spiritualității creștine. Prin urmare, sentimentele soților din timpul zilei devin mod și oportunitate de a descoperi și a face loc sentimentelor lui Isus. De exemplu, dorința noastră de a iubi este dorința lui Isus de a iubi lumea. Dorința noastră de a întâlni, de a îmbrățișa soțul, soția este aceeași dorință pe care Isus o are față de noi. O iubire care în cazul Său este infinit mai mare...”. Familia se străduiește să iubească în mod divin, soții arătând lumii, prin simplele lor gesturi, iubirea lui Dumnezeu.

Soții pot să transmită uniunea sacramentului căsătoriei, oamenilor din jur, căci sunt chemați la un raport structural și organizat cu Isus, antrenați în sentimentele sale, capabili să iubească la fel ca El. De aceea, „nu este suficient ca soții să se înțeleagă sau să nu fie despărțiți. (...) Cuplurile căsătorite la Biserică au o calitate în plus, adică un angajament mai radical pe care îl pot sintetiza prin următoarele cuvinte: «Vreau să te iubesc așa cum te iubește Dumnezeu».”

După momentul de cateheză, familiile au avut un moment de împărtășire personală, urmat de un moment de recunoștință manifestat prin rugăciune liberă, personală. La final, toate familiile au rostit împreună rugăciunea Tatăl nostru, având în centru candela darurilor, folosită de Renzo Bonetti ca inspirație pentru a înțelege misterul la care sunt părtași soții în familie.

Biroul de Presă EGCO

Mircea Pricăjan în dialog cu cititorii de la Liceul Greco-Catolic

Într-o zi în care primăvara le-a zâmbit la fiecare pas, elevii claselor a V-a A și a V-a C ai Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu” din Oradea s-au întâlnit pe 27 februarie a.c. cu scriitorul orădean Mircea Pricăjan, în cadrul unei „altfel” de ore de Limba și literatură română desfășurată la Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” din Oradea.

Cu toate că tema dezbaterii a fost romanul „Pumn-de-Fier”, în timpul petrecut împreună la bibliotecă am ajuns să călătorim în trei lumi: în lumea universului ficțional, în lumea autorului și în lumea nebănuită care se ascunde în fiecare dintre noi: o lume a libertății, a creativității, a idealului și a speranței. (...)

Am văzut și am atins ghipsul lui Mihai, am răsfoit reviste cu benzi desenate traduse de Mircea Pricăjan, am citit cu sufletul la gură din manuscrisul cărții „Pumn-de-Fier”, am aflat din culise că în această toamnă scriitorul pregătește o nouă lansare, am prezentat proiecte inspirate de roman, pe care le-am organizat într-o expoziție, i-am oferit scrisori autorului, ne-am bucurat de o veselă sesiune de autografe, alături de gazda noastră primitoare, doamna Ancuța Florina Șchiop – directorul-manager al Bibliotecii – și de profesorii însoțitori – doamna prof.

inv. primar Laura Seres și doamna prof. Alina Broizan. La final, am simțit dulceața cărților pictate pe turta dulce care ne aștepta ca o răsplată pe holul bibliotecii. Pe scurt: am avut parte de o zi memorabilă! Mulțumim Bibliotecii Județene pentru găzduire și domnului Mircea Pricăjan pentru lumina pe care le-a oferit-o copiilor!

Nu întotdeauna reușim să elucidăm misterele unei cărți, însă astăzi am reuși! Așteptăm cu nerăbdare următorul volum, din care ne-au fost citite câteva pagini... „Pumn-de-Fier” ne-a făcut să simțim faptul că „înăuntru suntem noi toți”! Susținem lectura!

Prof. Ioana SARCA

Sora Rodica Maria, în vârstă de 107 ani, distinsă cu Ordinul „Preasfânta Treime” acordat de Preafericitul Cardinal Lucian

Sora Rodica Maria din Congregația Maicii Domnului, în vârstă de 107 ani și 7 luni, a primit cea mai înaltă distincție a Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, Ordinul „Preasfânta Treime”, acordat de Preafericitul Părinte Lucian Cardinal Mureșan. Ordinul „Preasfânta Treime” a fost înmănat de Preasfinția Sa Cristian Crișan, Episcop Auxiliar de Alba Iulia și Făgăraș, cu ocazia vizitei pastorale pe care a efectuat-o în Parohia greco-catolică Sighișoara, duminică, 10 martie 2024, în Duminica a 35-a după Rusalii, Duminica Înfricoșătoarei Judecăți.

Pr. Ciprian DĂRĂBAN – Biroul de Presă al Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Făgăraș

Lansare de carte și vernisaj de expoziție

Cu prilejul **Zilei Internaționale a Femeii** din acest an, *Reuniunea Mariană* din Oradea, în colaborare cu departamentul de Cultură al Episcopiei Greco-Catolice Oradea, a desfășurat evenimentul intitulat „**Sub Scutul Tău, Marie!**”, în cadrul căruia a avut loc lansarea cărții „**Exilul Greco-Catolic în Arhivele Securității**” scrisă de Conf. dr. Anca Stângaciu și vernisajul expoziției de pictură a două artiste: doamna **Eugenia Drăgoi** și doamna **Maria-Mirela Filimon**. Sub patronajul Preasfinției Sale Virgil Bercea, episcop greco-catolic al Eparhiei de Oradea, evenimentul a avut loc în Aula Magna a Seminarului Greco-Catolic Teologic orădean, bucurându-se de prezența unui public numeros în care s-au aflat mai mulți reprezentanți ai instituțiilor de cultură din oraș: Prof. univ. dr. habil. Gabriel Moisa, decan al Facultății de Istorie, Relații Internaționale, Științe Politice și Științele Comunicării din Oradea și director al Muzeului Țării Crișurilor, doamna Carmen Rus, manager al Filarmonicii de Stat Oradea. Cartea a fost prezentată de Pr. prof. conf. univ. dr. habil. Alexandru Buzalic, profesor al Facultății de Teologie Greco-Catolică la UBB – Departamentul Oradea, iar expoziția a fost vernisată de doamna Rodica Indig, consilier cultural al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea. Evenimentul a început și s-a încheiat cu un cântec dedicat Sfintei Fecioare Maria, intonat de membrii Reuniunii Mariane din Oradea împreună cu publicul prezent la eveniment.

Mulțumind tuturor pentru prezență, doamnei Anca Stângaciu pentru studiul realizat, artistelor pentru expoziția panotată în Aula Magna a Seminarului din Oradea, Preasfinția Sa Virgil Bercea a subliniat că astfel de ocazii nu doresc să răzbune pe nimeni, exilul fiind o parte importantă a României: „Avem în față o carte – *Exilul Greco-Catolic în Arhivele Securității* – care surprinde figurile mai multor preoți greco-catolici care după 1948 nu s-au mai putut întoarce în țară. (...) Noi nu dorim să ne răzbunăm pe nimeni, și îi oferim Domnului toată suferința – cum spunea și cardinalul Alexandru Todea. Aceste pagini nu vin împotriva cui-va, ci este restituit adevărul. Această «oarecare durere» pe care o putem resimți, noi o oferim Maicii Domnului, îmbinând-o astăzi cu frumosul.” – a subliniat episcopul greco-catolic de Oradea. În prag de 8 martie, eparhul a amintit figura mons. Gheorghe Surdu (1914-2001), fondator al Misiunii Greco-Catolice de la Paris, care a venit în perioada exilului în țară pentru că i-a fost dor de mama sa și a sfârșit în pușcărie... „Ceilalți care nu

Eugen Ivuț

s-au întors, au rămas într-un fel de a spune «oameni liberi», într-o lume liberă, dar urmăriți de tot și de toate. Îi mulțumesc doamnei Conf. dr. Anca Stângaciu pentru că s-a aplecat asupra studiului a ceea ce înseamnă această rezistență. Oriunde s-a întâmplat și oricine a făcut-o a fost într-un scop nobil, trăind suferințe enorme. Este de datoria, în mod special a profesorilor, să ne restituie anumite lucruri pe care noi nu le-am știut niciodată”.

Pr. Prof. Conf. Univ. Dr. Hab. Alexandru Buzalic, a descris cartea „*Exilul Greco-catolic în Arhivele Securității*” ca pe o comemorare a tuturor celor care au trăit în exil acest hiatus al istoriei, adică perioada 1948-1990, în care Biserica Greco-Catolică a intrat în catacombe. „În planul lui Dumnezeu, chiar și acele consemnări ale informatorilor Securității, declarații făcute uneori cu rea intenție, devin cu adevărat peste ani documente atât de prețioase pentru că vin și ne transmit amănunte care se transformă în litere de aur pentru cel care vrea să cunoască adevărul (...),” a subliniat părintele Buzalic, considerând cartea „un elogiu adus celor care, atât prin rezistența activă dincolo de Cortina de fier, cât și rezistența celor au știut cu eroism să țină flacăra aprinsă a credinței, au făcut ca biserica noastră să subziste (...) pentru ca în anii '90 să iasă din nou la lumină”.

Publicația lansată joi la Oradea este totodată o carte de istorie europeană, pentru că documentele expun felul în care aceste personalități au încercat să pledeze de fiecare dată pentru cauza Bisericii Greco-Catolice, a cultului greco-catolic: „Ei au sperat lucrul acest, iar istoria le-a dat dreptate!” – a încheiat Conf. dr. Anca Stângaciu.

În a doua parte a evenimentului, doamna Mirela Filimon, președinta Reuniunii Mariane care a dorit să organizeze această întâlnire împreună cu Episco-

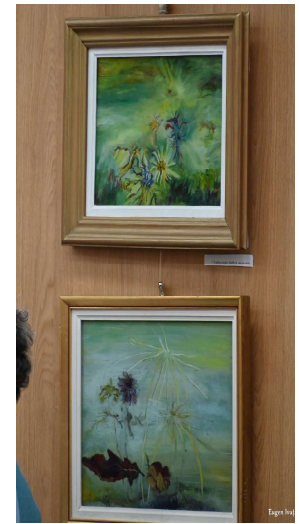
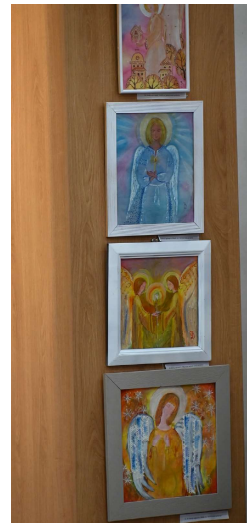
(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

pia Greco-Catolică de Oradea a subliniat că „această întâlnire este despre dăruire. Primul dar primit, cartea «Exilul Greco-catolic în Arhivele Securității», este o publicație care vorbește despre noi și ne obligă sufletește să ne trăim viața frumos. Noi, ca marianiști, ne considerăm copiii, dar și slujitorii Maicii Domnului și ne-am gândit că și forma prin care operele vernisate se înclină în fața dumneavoastră și își aduc frumusețea la vedere este un mare dar. „Picturile – cu îngeri și flori – (...) sunt ceea ce știm noi să facem prin inspirația Spiritului Sfânt care este dăruit fiecărui om în parte. Fără Spiritul Sfânt nu se poate crea ceva ce să vorbească și sper să vorbească fiecăruia dintre dumneavoastră!”, a spus președinta Reuniunii Mariane, totodată artist al lucrărilor florale expuse.

La rândul său, doamna Rodica Indig, consilier cultural al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea a prezentat publicului expoziția, subliniind că ne aflăm „în fața unei expoziții în dialog, realizată de două doamne Mirela Filimon și Eugenia Drăgoi. Doamna Mirela Filimon este absolventă a Facultății de Filologie a Universității Babeș Bolyai din Cluj, este un «pictor poet», un autodidact, care a lansat un volum de poezii ilustrat cu propriile imagini Vorbirea prin lumină și două cărți artizanale. A avut expoziții personale și de grup, în cadrul Asociației Artiștilor Plastici, a scris o carte bilingvă de piese și schițe de teatru numită Deschideți inima. «La mine tabloul trebuie să aibă viață, să transmită nu mesaj, ci vibrație... să fie viu», spune doamna Mirela Filimon. O mână exersată în delicateți poeticești. Lucrările dumneaei, aerate, deși țin de o concretețe pământeană au agățare în Cer, au transparență, o suavitate, un spațiu al interiorului uman, de fapt al sensibilității. (...) Cromatica caldă, gingașă, concretizează formele și construiesc desene. Titluri ca Primăvara, Luminiș, Gladiole, Trandafiri sunt doar pre-texte pentru un demers plastic coerent, configurat.

Celalaltă artistă, doamna Eugenia Drăgoi, absolventă a Facultății de Arte din Oradea și unul dintre cei mai activi membri ai Uniunii Artiștilor Plastici din România. Podul fereastră, Dialog cu ierarhiile superioare, Copac m-oi face, Binevestitorul, Pledoarie pentru zbor

sunt doar câteva titluri din numeroasele expoziții. Prin expoziția de aici, dedicată îngerilor doamna Eugenia Drăgoi s-a considerat că a realizat o adevărată aneologie picturală pentru că așa cum spunea Andrei Pleșu „existența îngerilor este, înainte de toate, un articol de credință. Numai credinciosul știe, fără umbră de îndoială că îngerii există. Ei sunt ultima și cea mai înaltă expresie a acestei lumi”. În opinia doamnei Rodica Indig, artista „o abordează într-un mod plin de candoare și de puritate, lucru susținut de desen, cromatică și compoziție. Mănuiește linia cu ușurință, fără asperități, cu rontunjimi rafinate, cromatică are acorduri calde, blânde, de la roșuri în variate nuanțe, la griuri bine căutate, galbenul vibrant contrastează curajos negrul nopții așa cum puteți vedea în lucrarea din Iarna copilăriei mele... privind lucrările dumneaei, avem sentimentul unui copil într-o lume de basm. Aici îngerii au corporalitate, au trup, haine, au trăsături, chiar expresii (...) faptul că îngerii se integrează în peisajul citadin sau campestru, că sunt printre flori sau copaci, că sunt în interiorul bisericii pe care o mângâie, o protejează, iau parte la serviciul divin, chiar ne face să ne simțim vecini cu ei. Sunt printre noi sau în proximitatea noastră”. Se poate spune că „artiste au ieșit dintr-o zonă a artei spirituale sau metafizice și au pășit pe teritoriul artei sacre, iar talanții primiți au fost înmulțiți prin darurile esențiale făcute nouă. Vă mulțumim!”.

„Aș dori ca după ce contemplați lucrările noastre – și îngerii și florile – să simțiți că vă cresc aripi”, a spus artista Eugenia Drăgoi. La mulți ani, tuturor femeilor!

Mulțumind Preasfinției Sale Virgil pentru încredere și susținere, preoților vicari prezenți, seminaristilor ghidați de pr. rector Anton Cioba și tuturor participanților, Reuniunea Mariană a invitat fiecare persoană să contemple expoziția și să se bucure de volumul tocmai lansat, cu un autograf din partea autoarei. Sărbătoarea a continuat cu o cafea și alte surprinze la Trattoria Seminariei din complexul Seminarului Teologic din Oradea.

Mihaela Caba-Madarasi
Biroul de Presă EGCO

8 Martie – Ziua Mamei

Femeia este candela casei, conștiința vie care, prin binecuvântarea de a fi mamă devine acel tot care ne-a dat viață. Copiii de la centrul after-school „Sfântul Martin” din Ioaniș au avut grijă ca și de această dată, cu ocazia zilei de 8 Martie, să le amintească mămicilor, bunicilor și surioarelor importanța lor în viața fiecăruia dintre ei, printr-o scenetă intitulată „De ce a creat Dumnezeu, mama, oare?”, dar și prin multe cântece și poezii cu un impact emoțional pe măsura sărbătorii.

Împreună cu acești copii minunați am dorit, cu prilejul acestei sărbători, să aducem tuturor mamelor în semn de recunoștință pentru toate darurile pe care le-au oferit (viață, sacrificii, devotament, răbdare, energie și dragoste) urări și felicitări, căci fiecare dintre ele sunt binecuvântate prin acești copii minunați care fac parte din viața lor.

Au fost alături de noi: părintele Olimpiu Todorean însoțit de Olha Taranukha, Viktoriia Duzhnikova și Maryna Akulenko – educatoare ucrainence care se ocupă de copiii ucraineni refugiați în Oradea, beneficiari ai programelor educaționale dezvoltate de Centrul de Informare și Consiliere pentru Refugiați Oradea, ajunși aici în urma războiului din Ucraina. Doamnele au primit, din partea copiilor de la Ioaniș, un cadou simbol, realizat de ei. La sfârșitul momentului artistic,

președintele asociației, pr. Olimpiu Todorean, a dăruit fiecărei mame, bunică și surioară prezentă la eveniment câte o ciocolată.

După multă emoție, lacrimi și bucurii, această zi nu se putea încheia fără pizza (preferata celor mici) care a fost savurată împreună cu sărbătoritele zilei, oferindu-ne, astfel, un prilej în plus de a petrece un timp de calitate împreună.

Lidia BOGDAN
Educator

Ziua Internațională a Femeii la „Casa Frențiu”

Ziua de 8 Martie a fost sărbătorită, ca în fiecare an, și în cadrul Centrului Rezidențial „Casa Frențiu”. Rezidentele centrului nostru au primit cu multă căldură invitații care le-au încântat și bucurat sufletul cu poezii și cântece.

În deschiderea evenimentului, coordonatorul centrului, doamna Miruna Moza, a rostit cuvinte de mulțumire invitaților care nu uită niciodată să ne treacă pragul și care sunt primiți mereu cu nerăbdare și dragoste de beneficiarii noștri.

În cuvântul său, doamna Miorița Săteanu a subliniat importanța femeilor, în calitate de soții, mame, bunici ori prietene în viața fiecăruia dintre noi. Doamna educatoare Ecaterina Grecu a împărțit mărtișoare rezidentelor centrului, daruri minunate confecționate cu dibăcie de copiii de la „Ceata lui Pițigoi”.

Totodată, poeziile recitate de doamna Leontina Costruț, doamna Ecaterina Grecu și domnul profesor Aurel Horgoș au încântat sufletele celor prezenți și au

fost răsplătite cu aplauze. Corul Margaretelor și interpretul Raul Bochiș ne-au încântat cu melodii și șlagăre cunoscute, acompaniați de rezidenții casei.

Patru beneficiare ale centrului nu s-au lăsat mai prejos și ne-au recitat și dănselile poezii cunoscute dedicate mamei.

Le mulțumim tuturor invitaților, iar doamnelor le dorim un călduros „La mulți ani!”, să le țină Dumnezeu ani mulți cu sănătate și alese bucurii!

Alexandra LASCĂU
Asistent social debutant

Ziua Mondială de Rugăciune a Femeilor Creștine

„Sunteți cu adevărat cele care puteți să schimbați fața lumii”: le-a spus Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, femeilor de diferite culte și confesiuni creștine din Oradea, care au participat **vineri, 1 martie 2024, la Ziua Mondială de Rugăciune a Femeilor Creștine**. Anul acesta, inițiativa a fost găzduită de Biserica Reformată din Oradea [str. Primăriei, colț cu str. Jean Calvin] și a avut ca motto versetul biblic „**Vă îndemn... să vă îngăduiți unii pe alții în iubire**” (Efeseni 4, 1-7). Tema și rugăciunile au fost pregătite de femeile creștine din Palestina, fiind dedicate tuturor femeilor care nu încetează niciodată să depună mărturie despre dragostea nemărginită a lui Isus Cristos. Ultima dată când această țară a fost aleasă să pregătească Ziua Mondială de Rugăciune a Femeilor Creștine a fost în urmă cu 30 de ani, când alegeau ca temă „Mergi, vezi, acționează”, anul acesta invitându-ne să ne conectăm cu locurile unde începe credința noastră comună. Ziua Mondială de Rugăciune a Femeilor Creștine s-a desfășurat în aceeași primă zi de vineri a lunii martie în 186 de țări ale lumii. Inițiativa a fost fondată în 1987 de ONU, pentru a promova egalitatea și justiția pentru femei prin rugăciune, slujire și celebrare liturgică.

La Oradea, momentul de rugăciune a fost oficiat de doamna pastor Judit Vincze, președinte al Forumului Ecumenic al Femeilor Creștine din România, iar predica a fost susținută de doamna Pastor Gyunghi Herdean, paroh la Parohia reformată Orașul Nou din Oradea. Din partea Bisericii Greco-Catolice au participat PSS Virgil Bercea și ipod. Eugen Ivuț, secretar episcopal, doamna Laura Ologu, reprezentanta Episcopiei Greco-Catolice de Oradea în Forumul Ecumenic al Femeilor Creștine din România, doamna Miorița Săteanu, cetățean de onoare al municipiului Oradea, alături de alte credincioase greco-catolice. Din partea Bisericii Romano-Catolice a fost prezent Pr. dr. Kovács F. Zsolt, paroh în Oradea Orașul Nou.

„Este 1 martie și Domnul ne-a lăsat poruncă nouă: să ne iubim unii pe alții. Frați și surori creștine, trăim vremuri foarte grele, cu multe probleme și nu suntem conștienți să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru că la noi este pace. Femeile din Palestina au pregătit în acest an tema acestei Zile Mondiale de Rugăciune, dar ne gândim oare la ceea ce se întâmplă acolo astăzi? Ce fac acum acele femei? Toate și toți trăiesc o dramă pentru că, probabil, ne-am îndepărtat prea mult de Dumnezeu... Știți cât de multă nevoie este de rugăciune, pentru ca Dumnezeu să

ne dea pace pe Pământ și să trăim conștienți de acest Dar. Aproapele meu – a continuat Preasfinția Sa Virgil – este un dar al Domnului pentru mine, azi, aici și acum, pentru a ști să ne rugăm împreună, să mulțumim pentru pace, să cerem iertare pentru greșelile noastre, prea multe poate, pentru care astăzi se întâmplă atâtea în lume... Vă sfătuiesc să vă mai adunați din când în când și să vă uniți în rugăciune!”

În pofida tendințelor care se acumulează în lumea contemporană, a ideologiilor care încearcă să distrugă ceea ce avem mai sfânt – familia – eparhul de Oradea le-a îndemnat pe toate femeile participante să aibă curajul de a rămâne frumoase și luminoase, transmițând credința prin tot ceea ce fac:

„Credința se manifestă nu doar cu mâinile în rugăciune, ci având cu adevărat tăria de a exprima valorile, iar valorile noastre le știm și încercăm să le trăim. Credința se exprimă nu doar atunci când înge-nunchem înainte de a ne culca, ci se exprimă inclusiv prin acțiunea noastră, prin comportamentul nostru, prin felul nostru de a fi, al dumneavoastră. (...) Repet, sunteți cele mai frumoase ființe pe care Bunul Dumnezeu le-a creat pe Pământ. Vă mulțumesc din suflet pentru că vă adunați, vă rugați și doriți să aduceți schimbarea! Așa să ne ajute Dumnezeu și Maica Sfântă!”, a încheiat PS Virgil.

La momentul predicii, doamna Pastor Herdean Gyunghi Herdean, a citit în ambele limbi citatul biblic din Efeseni, predicând apoi, alternativ, în limba maghiară și română.

Ziua Mondială de Rugăciune a Femeilor Creștine 2024 a cuprins momente de rugăciune rostită de participantele de diferite confesiuni creștine care s-au rugat împreună, au citit mărturii ale femeilor palestiniene, au cântat și au primit la final binecuvântarea reprezentanților prezenți la eveniment.

Biroul de Presă EGCO

Eugen Ivuț

Lansarea volumului de sonete „Școala Siciliană”

„Ceea ce este important într-o seară de martie timpurie este să ne întâlnim și să trecem dincolo de toate preocupările zilei care foarte adesea sunt umbrite de ceea ce se întâmplă la ora actuală în lume. Dacă vom înțelege cât este de importantă poezia – cât este de important sonetul – în viața noastră, cât este de importantă cultura la modul general, vom reuși să trecem prin aceste problematice aflate la ordinea zilei. Ceea ce domnul Florian Chelu Madeva face este cu adevărat cultură. Îi mulțumesc și îl felicit!”, a spus Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, **marți, 5 martie a.c.**, la evenimentul de lansare a volumului „Școala Siciliană” a artistului orădean **Florian Chelu Madeva**,

organizat de Episcopia Greco-Catolică de Oradea și Fundația Rock Filarmonica Oradea. A fost „o seară iluminantă” pentru toți cei prezenți în Aula Magna a Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea, printre care s-au aflat seminariști, numeroase persoane preocupate de cultură, artă, muzică și reprezentanți ai instituțiilor publice locale. Volumul de sonete, apărut la Editura Primus, (Oradea, 2023), cuprinde creațiile primilor sonetiști ai lumii așezați pe muzică de autor și a fost prezentat publicului de poetul și traducătorul Viorel Boldiș, alături de lect. univ. dr. Radu Mureșan, în prezența autorului și a fiicei acestuia. Publicul s-a bucurat deopotrivă de sonetele interpretate de Alexandrina Chelu-Schorr și Florian Chelu Madeva în cadrul evenimentului de lansare: *A l'aire claro 'ò vista ploggia dare* (Jacopo da Lentini), *Misura, provendenza 'e meritanza* (Federico II), *Solicitando 'un poco meo savere* (Jacopo Mostacci), *Quando l'aira rischiara 'e rinserena* (Bon-die Dietaiuti), *Feruto sono 'isvariātamente* (Jacopo da Lentini). Seara s-a încheiat cu interpretarea celui mai frumos sonet, în opinia compozitorului Florian Chelu Madeva, și anume: *Chi conosce sì la sua fallanza*, de Mazzeo di Ricco.

„Într-o lume care avem impresia că se dezumanizează continuu, astfel de întâlniri culturale pot să fie momente de reper în viața noastră – a spus eparhul orădean. Într-un loc în care se pregătesc studenții să devină teologi sau preoți precum Seminarul Teologic „Sfinții Trei Ierarhi”, evanghelizarea prin cultură este fundamentală, mai ales în lumea noastră în care simțim nevoia să trăim și să respirăm dincolo de toate opreliștile care ne sunt puse... pentru a putea trăi cu adevărat senin, avem nevoie de aceste repere.” Felicitându-l pe Florian Chelu Madeva care „continuă cu obstinație să scrie sonete și să le transpună în muzică”, Preasfințitul Virgil a mulțumit tuturor oamenilor de cultură prezenți la eveniment: „rămâneți așa, dragilor, este salvarea

noastră și această salvare este pentru faptul că prin muzică, artă, cultură ajungem la Domnul. Sunt crâmpoie care ne fac viața mai frumoasă!”.

La rândul său, domnul Florian Chelu Madeva a mulțumit Preasfinției Sale Virgil pentru că a inspirat și a făcut posibilă publicarea acestui volum, care cuprinde esențialul poetic al Școlii Siciliene. Lucrarea cuprinde 42 de sonete muzicale, unul pentru fiecare dintre cei 14 poeți considerați întemeietori ai acestei forme de exprimare literară și opera integrală a formidabilului Jacopo da Lentini, apreciat ca inventator al sonetului.

Cu o muncă de peste 15 ani, „adâncind în tot acest răstimp, întregul areal cultural italian de peste 500 de ani, putem să amintim trei nume importante, esențiale, care ne-au fost fondatoare: Silvia Massaracchio, Paolo Pettinari și Carlo Salinari – subliniază Florian Chelu Madeva în introducerea acestui ultimul volum, menționând totodată contribuția românului Teodor Bocșa, cunosător chiar și al limbii provenșale și, în mod special, a inegalabilului traducător C.D. Zeletin”, tălmăcitor la realizarea primelor două volume antologice italiene (2015/2020) și unul cu 76 de sonete ale renascentistului Michelangelo Buonarroti.

La rândul său, lect. univ. dr. Radu Mureșan, un apologetic al sonetului muzical, a subliniat la evenimentul de lansare faptul că participăm cu toții la o sărbătoare, așa cum descrie însuși autorul lucrarea.

Studiind el însuși sonetul pentru a da glas acestui „model cultural” cum este numit de compozitorul Chelu Madeva, maestrul Radu Mureșan a evidențiat figura celui care a scris 8 cărți cu sonete românești, două volume cu sonete italiene și numeroase publicații dedicate operei eminesciene, a lui Shakespeare, Johann Sebastian Bach Bach și alții

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă EGCO

Istoria Bisericii Greco-Catolice din Zalău, în *Caiete Silvane*

Biserica românească din zona Sălajului a transmis de-a lungul vremurilor un mesaj profund creștin, cu o puternică nuanță națională. Parcursul istoric al Bisericii greco-catolice din Sălaj s-a situat în spiritul apărării principiilor și valorilor locale. Spiritul Blajului s-a transmis prin preoții greco-catolici, românilor de pe aceste plaiuri.

Parohia greco-catolică din Zalău s-a format la începutul secolului XX, fapt ce ține de parcursul formării comunității românești din această urbe. Recensămintele făcute de-a lungul timpului evidențiază creșterea numerică a comunității greco-catolice. Comunitatea din Zalău era sub ascultarea Episcopiei de Gherla, Zalăul din Filie a Parohiei Ortelec devine parohie înființată o dată cu instalarea preotului Traian Trufașiu (23 iulie 1914), iar mai apoi devine centru protopopesco (1922). Preotul Traian Trufașiu (1882 – 1931) este poate fi caracterizat ca fiind un bun organizator și bine apreciat în rândul personalităților laice locale.

În anul 1930 are loc rearondarea parohiilor greco-catolice, iar Parohia Zalău trece sub ascultarea Episcopiei din Oradea, atenția deosebită pe care episcopul PS Valeriu Traian Frențiu o are față de construirea bisericii parohiale „Adormirea Maicii Domnului” (1933), evidențiază necesitatea existenței locașului de cult pentru comunitatea din Zalău.

La finele anului 1931 noul paroh Aurel Ghilea, ales senator (1932) se îngrijește de adunarea de fonduri pentru finalizarea construcției noii biserici. La data de 8 septembrie 1934 episcopul martir PS Valeriu Traian

Frențiu alături de un mare sobor de preoți oficiază slujba de sfințire a noii biserici din Zalău, ocazie cu care s-a Zalăul devine un loc important de pelerinaj.

În anul 1937 se înființează Parohia Zalău II, paroh numit este Părintele Liviu Trufașiu.

Cu ocazia pelerinajului de sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului din anul 1943 la Zalău vine și episcopul viitor martir PS Ioan Suci, pe timpul ocupației horticiste a administrat parohiile Eparhiei de Oradea Mare încorporate în Ungaria.

În anul 1948, autoritățile statului român la ordinel direct a lui Stalin scot în afara legii Biserica Greco-catolică din România, activitatea clandestină a unor preoți precum: Liviu Trufașiu, Grigore Ardelean, Iulian Cupșa, etc. duc mai departe viața pastorală a comunității zălăuene în clandestinitate.

La momentul petrecut în decembrie 1989 Biserica greco-catolică din Zalău era slăbită numeric, hărțuită de Securitate și lipsită de libertate. Enoriașii greco-catolici reveniți au revendicat dreptul de a se ruga în biserica construită de părinții lor în 1934, dar au fost refuzați și îndepărtați de slujitorii altarului. Demersurile legate de retrocedarea lăcașului de cult au fost refuzate sistematic, restituirea bisericilor e o temă ce ține de interpretarea adevărului istoric. Activitatea pastorală și socială din Zalău s-a întregit prin înființarea mănăstirii surorilor din Congregația „Preasfânta Inimă a lui Isus” (1997).

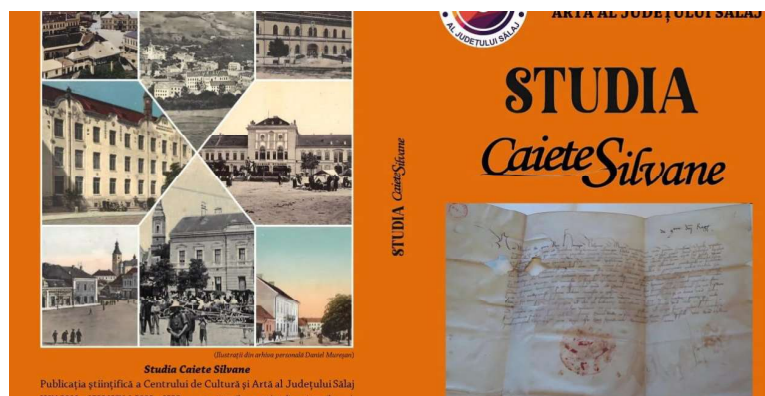
În anul 1999 din biserica – casă (fam. Cărpinean) comunitatea prin grija episcopilor de Oradea PS Vasile Hossu și PS Virgil Bercea se sfințește biserica „Sf. Familie”. Parohia Zalău II construiește în anul 1999 un al doilea locaș de cult „Sf. Ap. Petru și Pavel” pentru enoriașii ce locuiesc în zona cartierelor Dumbrava.

La cei peste 100 de ani de existență ca instituție parohială, comunitatea greco-catolică din Zalău are vie memoria înaintașilor, rămâne ca viitorul să lămurească erorile trecutului.

Pr. Valer PĂRĂU

STUDIA Caiete Silvane

<https://caietesilvane.ro/studia-caiete-silvane/>

Duminica Presei

În fiecare an, a treia Duminică a Postului Mare (7 aprilie 2024) este dedicată presei creștine.

În acest sens, tasul duminicii respective este centralizat la Episcopie, urmând ca acesta să fie folosit în vederea editării revistelor Eparhiei de Oradea.

Tot în acest context precizăm că toți credincioșii noștri sunt rugați să acorde o mai mare atenție presei creștine, citirii și difuzării acesteia, chiar ajutorării ei, în măsura care se poate, pentru că ea, presa, face parte din actul de informare și cunoaștere necesar unui bun credincios.

Revistă lunară de cultură creștină
VESTITORUL
Publicație științifică a Centrului de Cultură și Artă al Județului Sălaj
Oradea, 27 martie 2024

A V-A ZI MONDIALĂ
A SĂRACILOR

Înfrățire între școli

În perioada **10-14 martie a.c.**, Episcopia Greco-Catolică de Oradea a primit vizita unei delegații de profesori italieni, în cadrul căreia a fost semnată înfrățirea dintre **Istituto Comprensivo „Albert Schweitzer”** din Termoli (Italia) și **Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu”** din Oradea. Parteneriatul dintre școala greco-catolică orădeană și cea italiană este fructul unei colaborări mai vechi între Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu” și Asociația Italiană „Maestri Cattolici”, sub patronajul Uniunii Mondiale a Profesorilor Catolici (UMECT), dar și a implicării profesorilor orădeni, printre care un rol important l-au avut prof. Ana Popa, psiholog școlar al Liceului Greco-Catolic din Oradea, și pr. Paul Popa, director al Biroului Pastoral EGCO, delegat din partea Episcopiei. Delegația italiană a fost alcătuită din mai mulți profesori de la școala din Termoli, alături de care au fost prezenți președintele Asociației Maestrilor Catolici din Italia, doamna Esther Flocco, și secretarul general al Uniunii Mondiale a Profesorilor Catolici (UMECT), domnul Giuseppe Desideri. În cadrul vizitei la Oradea, oaspeții italieni au avut prilejul de a vizita orașul nostru, Primăria Municipiului Oradea unde au fost primiți de doamna viceprimar Antonia Nica, Primăria Comunei Sânmartin și structurile educative de acolo prezentate de domnul primar Cristian Laza, dar și să participe la Concertul extraordinar „De dragul tău”, organizat pe 11 martie a.c. de Asociația Enjoy Music împreună cu Andrei Tudor și orchestra, la Teatrul Regina Maria din Oradea. În centrul vizitei s-au aflat întâlnirile cu profesorii și directorul Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu” din Oradea, și cu Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, în cadrul căror s-a realizat această înfrățire între instituții și au fost programate activitățile viitoare. În ultima zi, profesorii italieni au fost încântați de Corul elevilor liceului-gazdă care, sub îndrumarea doamnei prof. Nicoleta Țâmpu, au susținut un spectacol în Sala Festivă a Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu”.

„Este o ocazie foarte importantă de confruntare între Italia și România, între două școli, două experiențe, două culturi profesionale diferite” – a spus secretarul general al Uniunii Mondiale a Profesorilor Catolici la Oradea, subliniind că este un parcurs care a început în 2018, când avea loc un schimb de formare între profesorii Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu” din Oradea și Asociația italiană „Maestri Cattolici” și va continua pentru că „este intenția Uniunii Mondiale a Profesorilor Catolici de a crea punți continue de colaborare între profesorii din școli, pentru a se cunoaște și a avea posibilitatea de a confrunta experiențe din țări diferite și de a crește în formarea lor catolică și umană.”. Pentru directoarea a școlii din Termoli cu care a fost creată această înfrățire, prof. Marina Crema, vizita

în orașul nostru a fost un prilej extraordinar de colaborare pe viitor: «Dorim să ducem metoda step-by-step în școala noastră primară. Vom forma în primă fază oară profesorii noștri în această metodă, apoi vor veni oaspeții la noi profesori ai Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu” și va fi un schimb de elevi. Vrem să creăm o legătură continuă între școala noastră și instituția de învățământ orădeană”.

În cadrul vizitei la Oradea, a fost creat de profesorii orădeni și cei italieni un plan de acțiune, un planing pentru activitățile viitoare. Vizita la Oradea a profesorilor italieni a fost prima fază dintr-un planning pe care l-au stabilit împreună cu profesorii Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu”. O primă fază a acestuia este etapa de cunoaștere, cu scopul de descoperi diferențele, dar mai ales metodele de lucru ale altor realități, culturi, tradiții.

Suntem fericiți să vedem că „printre toate diferențele dintre noi există și foarte multe asemănări. Suntem foarte fericiți să vedem că avem ce să preluăm unii de la alții și e înălțător să vezi că pe Pământ suntem atât de mulți oameni, atât de diferiți, dar care avem atât de multe lucruri care ne unesc și care ne pot face să fim mai buni decât suntem”, a spus la finalul vizitei doamna Ana Popa, promotor al acestei colaborări:

„Înfrățirile sunt întotdeauna importante. Când creezi punțile acestea între culturi, între țări diferite, poți să crești. Este o bucurie sinceră să constat că, datorită eforturilor noastre comune și legăturilor pe care le-am cultivat, astăzi putem să ne bucurăm de acest moment semnificativ. Prin colaborarea noastră, am reușit să stabilim relații solide și să realizăm progrese tangibile în promovarea înfrățirii și colaborării cu diverse entități. Faptul că am reușit să ne adunăm și să continuăm aceste eforturi este o mărturie a angajamentului nostru autentic și a viziunii noastre de a promova împreună dezvoltarea și prosperitatea comunităților noastre. (...)”

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă EGCO

Congruențe. Un dialog poetic al vârstelor

Ziua Internațională a Poeziei – 21 Martie 2024 – a prilejuit înfîrriparea unui dialog liric frumos între elevii Liceului Greco-Catolic Iuliu Maniu din Oradea și membri marcanti ai Uniunii Scriitorilor.

Deosebitul eveniment închinat poeziei a fost deschis de cuvîntarea Preasfinției Sale Virgil Bercea. Amintindu-și de anii în care versurile au contribuit la formarea sa, episcopul greco-catolic de Oradea a rostit poemul-rugăciune al Maicii Tereza de Calcutta, intitulat „Oricum”, care îndeamnă la pace, răbdare și credință:

Într-un decor de poveste creat de doamna bibliotecar Carmen Popa, Ioana Vașadi, elevă în clasa a XII-a A, a proiectat imaginea uneia dintre cele mai suave creații divine – poezia – și a prezentat fiecare moment artistic.

Filip Ionescu și pianul au adus apoi în Sala festivă a școlii liniștea atemporală în care poate vibra sufletul de poet.

Profund emoționați, elevii Daria Sabó, Sofia Federeac, Sarah Mocan, Maia Ardelean, Maia Tifor, Iulia Dehelean, Mariagrazia Roman, Viorica Șandro, Yvonne Imre, Rareș Bâte, Ioana Vașadi, Maria Șomolan, coordonați de doamnele profesoare de limba și literatura română Emilia Haș, Mihaela Danciu, Camelia Bocor, Ioana Sarca și Paula Mureșan, ne-au urcat pe aripile poeziei, încântând publicul cu trăirile lor transpuse în versuri. Momentul coregrafic al delicatei poete Maria Șomolan a înălțat recitalul colegilor ei printr-un ropot și mai mare de aplauze.

Maeștrii poeziei, domnii Ioan Moldovan, Traian Ștef, Ioan F. Pop, Lucian Scurtu, Pașcu Balaci, Alexandru Sfârlea, Gheorghe Vidican și doamna Silvia Bodea Sălăjan, ne-au așternut în față universuri nebănuite în care răsună zbuciumul crezului lor poetic. Fiecare dintre ei i-a felicitat și i-a încurajat pe tinerii poeți pentru curajul și pentru talentul cu care pășesc în lumea literelor, conturându-și propria amprentă scriitoricească.

Actrița Oana Secară a reușit să ne farmece prin recitarea poemelor selectate din tezaurul literaturii universale și al literaturii române. Pentru că recitalul membrilor Uniunii Scriitorilor a început cu un poem eminescian citit de poetul Ioan Moldovan, doamna Oana Secară a încheiat cu Odă (în metru antic). Aceste versuri au făcut simțită prezența delicată a doamnei prof. Paula Băliban în mijlocul nostru, semn că cele două lumi se întrepătrund.

În discursul final, domnul Ioan F. Pop a subliniat importanța poeziei pentru cultură. Pornind de la rugăciunile scrise în versuri închinare divinității și sfârșind cu sublinierea importanței liricii moderne, poetul i-a îndemnat pe tineri să citească și să scrie; să învețe să deosebească, în hățișurile literaturii, poezia adevărată de cea fal-

să, după cum trebuie să învețe să refuze trăirile false ale vieții, prin descoperirea propriului sine. Discursul a stârnit o mică și elegantă „polemică”, în care doamna prof. Petronela Moldovan, un dascăl de excepție și un mare om de cultură, a prezentat publicului o altă fațetă deosebită a poeziei.

Aniversarea poeziei a fost dublată de aniversarea domnului Ioan Moldovan. Ridicat în picioare în semn de respect și ajutat de pianul doamnei prof. Antonia Nica, publicul i-a cântat distinsului poet La mulți ani!. Emoționat până la lacrimi, ne-a mulțumit cu glasul-i blând.

Printre invitați, s-au numărat reprezentanți ai Uniunii Scriitorilor din România, ai Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, ai Bibliotecii Județene „Gheorghe Șincai” Bihor, ai Muzeului Memorial Iosif Vulcan Oradea, ai Revistei de Cultură „Familia”, ai Inspectoratului Școlar Județean Bihor, ai Asociației Caritas Eparhial Oradea, ai Biroului de Presă EGCO, viceprimarul Municipiului Oradea, poeți, oameni pasionați de lumea poeziei, profesori și elevi ai școlii noastre.

Congruențe. Un dialog poetic al vârstelor este o activitate înscrisă în calendarul proiectului educativ Pelerini în spațiul cultural românesc, un proiect coordonat de Liceul Greco-Catolic Iuliu Maniu, în parteneriat cu instituțiile de cultură prezente la eveniment. Mulțumim, pe această cale, Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, Bibliotecii Județene „Gheorghe Șincai” Bihor, Muzeului Memorial „Iosif Vulcan”, partenerilor cu ajutorul cărora am transformat evenimentul într-o zi memorabilă închinată frumosului din literatură și frumosului din noi! Le mulțumim și domnilor directori Aurelian-Andrei Cristea și Rodica Mureșan, fără al căror sprijin nu am fi realizat această activitate!

Atmosfera vibrantă, cuvintele alese și respectul față de neprețuitele valori naționale și universale ne-au făcut să trăim momente unice.

Prof. Ioana SARCA

Întâlnirea Națională a operatorilor pentru Pastorația familiilor

În zilele de 12-13 martie a.c., s-a desfășurat la Casa Kolping Timișoara **Întâlnirea națională a operatorilor pentru pastorația familiilor** din diecezele romano-catolice și eparhiile greco-catolice din România. Întâlnirea, care s-a dorit a fi moment de consfătuire și reflecție, s-a desfășurat sub patronajul Preasfinției Sale Iosif Csaba Pál episcop de Timișoara, responsabil al Comisiei pentru Familie din partea Conferinței Episcopilor din România, reunind câte trei familii animatoare din fiecare eparhie/dieceză, însoțite de preoții spirituali responsabili. Din Eparhia Greco-Catolică de Oradea au participat pr. Mihai Tegzeș, Vicar cu Pastorația Familiei, pr. Vicar General Mihai Vătmănelu, familiile Muntean, Holhoș și Cobe. „**Formarea familiilor formatoare**” a fost prelegerea ce s-a aflat în centrul reflecțiilor din acele zile, având la bază documentul „**Itinerare catecumenale pentru viața matrimonială**”.

„La individualismul lumii, uneori chiar al Bisericii, un răspuns poate să fie viața comunitară” – a subliniat Preasfinția Sa în cuvântul adresat la deschiderea oficială pe care a prezidat-o. „Pentru aceasta, familia este un răspuns. Pastorația «fragmentată» – a copiilor, adulților, vârstnicilor – este bună și aceasta, dar și mai bine este a fi evanghelizată împreună familia. Pastorația familiei, fiind un sector nou, este bine să accentuăm ca aceasta să crească, pentru a fi un echilibru. (...)”. În acest sens, nu trebuie să ne fie teamă dacă suntem puțini – a subliniat episcopul Iosif Csaba Pál, reitărând un studiu care relevă că Sf. Iacob când a ajuns în Spania a convertit șapte persoane. Iar acele șapte persoane au convertit întreaga țară. Preasfinția Sa a vorbit apoi despre exemplul unor țări, precum Ungaria, unde pastorația familiilor este foarte puternică, cât și despre metoda cea mai eficientă în pastorația familială:

„Dacă suntem puțini nu trebuie să ne speriem. Uneori suntem constrânși să ne ocupăm de puține familii, dar să facem aceasta cu iubire și multă înflăcărare. Mărturia – este un aspect fundamental în bisericile noastre, iar exemplul bun nu este singura metodă, ci unica metodă care reușește să educe!”. În acest sens, este importantă mărturia prin cuvinte, dar mai presus de toate este fundamentală mărturia vieții de familie.

„Este nevoie de amândouă – spunea ierarhul. Dacă folosim toate întâlnirile din eparhiile și diecezele noastre ca prilej de a vorbi despre pastorația familiilor, oamenii se vor plictisi. Atunci, să dăm prilej familiilor în a mărturisi despre cum trăiesc, iar atunci nu se va plictisi nimeni. (...) În a da mărturie consider că este foarte importantă rugăciunea comunitară în familie. Nu este suficientă rugăciunea de la masă, este necesară rugăciunea familiei, a tuturor membrilor împreună. Atât

este șansa pentru viitorul nostru, cât se vor ruga în familie, pentru că aceasta este mărturia cea mai naturală și pentru copii – ei văd că tata se roagă, mama se roagă și vor face același lucru. Eu consider că aceasta este extrem de importantă.”

De asemenea, viața spirituală a familiilor nu trebuie să se rezume la participarea la Sfânta Liturghie duminicală, ci și la mărturia faptelor concrete. Modul în care sunt utilizate resurse financiare, modul în care lucrăm, în care ne raportăm la ceilalți oameni când suntem la serviciu sau în familie, sunt câteva exemple. „Până acolo unde ajung părinții, până acolo vor ajunge și copiii, în cel mai fericit caz...” – consideră PS Iosif Csaba Pál. Vorbind la final despre familiile animatoare sau formatoare, care au rolul de a evangheliza la rândul lor alte familii, episcopul consideră că există două pericole care trebuie luate în considerare: pericolul de a rămâne într-un cerc restrâns ca pastorație a familiilor și pericolul de a dori să facem să facem totul, neîntrând în profunzimea misterului sacramental.

„Să fim asemeni inimii – cum ne-a ajutat să înțelegem itinerariul spiritual de anul trecut – care se strânge și se deschide. Adică, să existe grupuri care merg spre profunzime, dar și se deschid totodată spre ceilalți.”

În cadrul Întâlnirii naționale a operatorilor pentru pastorația familiilor 2024 au fost prezentate activitățile desfășurate în ultimul an în fiecare eparhie/dieceză, iar trei dieceze au prezentat pe larg planul pastoral. De asemenea, fiecare participant au avut prilejul de a pune întrebări în legătură cu situațiile concrete cu care se confruntă în formarea familiilor animatoare. Discuțiile pe grupuri mici, precum și mărturiile cuplurilor participante au fost momente prețioase din cadrul întâlnirii, contribuind la planificarea pe viitor a activităților pastorale dedicate familiilor.

La Întâlnirea națională a operatorilor pentru pastorația familiilor nu au lipsit momentele spirituale, precum participarea la Sfânta Liturghie celebrată de PSS Iosif Csaba Pál în a doua zi a întâlnirii.

Foștii deținuți politici, omagiați și la Beiuș

Conform tradiției, de Sfinții 40 de Mucenici, românii îi comemorează pe deținuții politici care au pierit în închisorile comuniste, probând, până la sacrificiul suprem, curajul de a se opune totalitarismului bolșevic.

La Beiuș, manifestările omagiale au avut loc sâmbătă, 9 martie 2024, chiar la Monumentul foștilor deținuți politici, amplasat, nu întâmplător, vizavi de Colegiul Național „Samuil Vulcan”, peste șaptezeci de elevi și profesori ai renumitului așezământ școlar cunoscând teroarea închisorilor comuniste, mulți dintre aceștia fiind considerați „dușmani ai regimului” când încă erau la vârsta adolescenței.

După intonarea Imnului național, părintele Zorel Zima, protopopul greco-catolic al Beiușului, a oficiat slujba de pomenire a foștilor deținuți politici. La evenimentul comemorativ, alături de Alexandru-Octavian „Ducu” Luscan, președintele filialei locale a Asociației foștilor deținuți politici din România, la rândul său, fiul unei victime a regimului totalitar comunist, regretatul Traian „Țucu” Luscan, au participat câțiva localnici, printre care viceprimarul Dragoș Balog, profesorul și prozatorul Ulpiu-Traian Bodea, fost deținut politic, Tăsică Bursașiu, președintele subfilialei beiușene a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” și membrii corurilor bisericești „Armonia” (ortodox) și „Ioan Bușitia” (greco-catolic), sub bagheta lt. col. (r.) Zoltan Boldiș.

În alocuțiunile lor, pr. dr. Zorel Zima și viceprimarul Dragoș Balog au subliniat că din nevoia de repere morale precum foștii deținuți politici rezultă obligația generațiilor de azi de a păstra vie amintirea eroismului celor care au contestat legitimitatea regimului totalitar comunist:

„Pentru binele viitor al societății noastre, amintirea jertfei lor trebuie perpetuată. Patria, Statul, trebuie să-și asume această responsabilitate. În acest sens, autoritățile locale, Biserica, trebuie să ne asumăm misiunea de a ne îngriji de cei încredințați nouă, să-i creștem, să-i educăm, neuitând trecutul, valorificând prezentul, prin credință, pentru a avea un viitor așa cum și dășii, dincolo de gratii, l-au visat și cum și noi, cei de azi, ni-l dorim!” (pr. dr. Zorel Zima, protopopul greco-catolic al Beiușului)

„Este o obligație de onoare pentru mine să transmit omagiul Primăriei municipiului Beiuș față de jertfele și exemplul de verticalitate morală date de foștii deținuți politici. Comemorăm azi circa două milioane de români care, în vremea de atunci, aveau un alt crez și alte principii decât cei care au impus regimul totalitar. Oameni ca episcopul Oradiei Vasile

Hossu, poetul Traian Dorz, părintele Sofian Boghiu sau părintele Arsenie Boca, oare cu ce au greșit? Că l-au pus pe Dumnezeu mai presus de regimul comunist? Vorbim și de beiușeni de-ai noștri, de oameni din zonă, care au pățimit în lagăre și închisori. Oare cu ce au greșit? Numai cu aceea că gândeau liber! Nu avem voie să-i uităm și nu-i uităm! Avem obligația de a transmite și copiilor noștri respectul față de eroii neamului!” (Dragoș Balog, viceprimarul municipiului Beiuș)

Totodată, prof. Ulpiu-Traian Bodea și protopopul greco-catolic Zorel Zima au avertizat asupra pericolului unei anumite nostalgii post-comuniste:

„Am văzut la televizor ceva care m-a revoltat: într-o emisiune, se vorbea despre cât de inteligenți erau Nicolae și Elena Ceaușescu și despre câte lucruri frumoase au făcut pentru țara asta! Ce s-a spus atunci despre cuplul dictatorial care, alături de Gheorghiu-Dej și alții, au chinuit un întreg popor, m-a revoltat!” (prof. Ulpiu-Traian Bodea, fost deținut politic)

„Uneori, din cauza vicisitudinilor actuale, ne mai vine un gând de nostalgie, falsă am putea spune, că pe vremea aceea am avut casă, am avut loc de muncă. Dar, cu ce preț? Să nu uităm!”

Totodată, poetul și prozatorul Ulpiu-Traian Bodea a subliniat că, odată cu trecerea anilor, numărul foștilor deținuți politici rămași în viață a scăzut dramatic, la Beiuș, pe lângă distinsul vorbitor mai existând o singură victimă a gulagului roșu: doamna Ana Neșe.

La finalul festivității comemorative, coriștii prezenți au interpretat câteva cântece religioase și patriotice, după care participanții au depus coroane de flori și jerbe la Monumentul foștilor deținuți politici.

Colocviul Internațional Ziléos

La Oradea, s-a desfășurat în perioada **10-12 martie 2024 Colocviul internațional „Biserica de mâine și tinerii, angajamente și noutăți”**, la care au luat participat invitați din Canada, Franța, Liban, Italia și România. Inițiativa, organizată de Asociația „Ziléos”, în parteneriat cu Episcopia Greco-Catolică de Oradea și departamentul orădean al Facultății de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, a fost prilejul de a reflecta asupra problemelor actuale ale tinerilor în Biserică și societate, precum și asupra perspectivelor care se doresc a fi propuse acestora. În programul său,

Colocviul internațional Ziléos a cuprins trei conferințe, susținute de Pr. conf. dr. Hab. Alexandru Buzalic, Pr. prof. Gilles Routhier din Canada și Prof. univ. dr. Daniel David, rector al Universității Babeș Bolyai din Cluj-Napoca, și o masă rotundă – la care au luat parte PSS Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, PSS Cristian Crișan, episcop auxiliar al Arhiepiscopiei de Alba-Iulia și Făgăraș, și PSS Claudiu Pop, episcopul Eparhiei de Cluj-Gherla. Conferințele, desfășurate în Aula Magna a Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea au fost deschise publicului, bucurându-se de prezența numeroasă a cadrelor didactice universitare, a reprezentanților instituțiilor publice locale, alături de preoți și laici implicați în pastorația tinerilor, persoane consacrate, teologi, studenți și tineri cercetători. Totodată, pe parcursul celor trei zile, participanții au avut ocazia să participe la Sfânta Liturgie celebrată în rit bizantin în capela Seminarului și în Catedrala „Sfântul Nicolae” din Oradea, să viziteze Primăria Municipiului Oradea – unde au fost primiți de doamna vice-primar Antonia Nica și consilierul Dacian Palladi –, să se bucure de un concert extraordinar susținut de maestrul Andrei Tudor, Irina Baianț și Enjoy Music la Teatrul Regina Maria din Oradea sau să cunoască la Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu” realitatea Asociației Ziléos de la Oradea.

Masa rotundă, moderată de Pr. prof. univ. dr. Cristian Barta, decan al Facultății de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babeș-Bolyai, a fost prilejul de a reflecta asupra tinerilor de astăzi, la 5 ani de la publicarea Exortăției apostolice post-sinodale «Christus Vivit» a Papei Francisc și la scurt timp de la ultima Întâlnire Mondială a Tineretului (Lisabona, 2023). Discuția deschisă a adus în centru în mod providențial figura Fericitului episcop martir Ioan Su-

Eugen Ivuț

ciu (1907-1953), apostolul tinerilor, tocmai în aula care îi poartă numele, din cadrul Seminarului Teologic orădean. PSS Virgil Bercea, responsabil pentru Pastorația Tineretului în cadrul Conferinței Episcopilor din România, a subliniat cum legătura vie cu tinerii este prezentul și viitorul Bisericii, iar „tinerii sunt o speranță”. PSS Cristian Crișan a vorbit nevoia unei relații autentice și reale cu tinerii, atrăgând atenția asupra schimbărilor care au survenit după pandemie, care au remodelat și au modificat așteptărilor lor în modul lor de relaționare. PSS Claudiu Pop a readus aminte cât este de important „să îi ascultăm pe tineri, și nu doar atât, să intrăm în dialog cu ei”. În pastorația tineretului este nevoie de excentricitate, o ieșire din sine care înseamnă a fi într-o lume contemporană, dar totodată de a fi mereu în misiune, la fel cum a fost Isus.

La final, domnul Patrick François din Canada, fondator în 2012 al Asociației internaționale Ziléos, a mulțumit tuturor celor implicați în realizarea acestui eveniment, printre care un rol indispensabil l-a avut doamna Ramona Dragoș, președinte Ziléos România, tinerii și preoții spirituali din Ziléos Cluj și Ziléos Blaj, Preasfinției Sale Virgil Bercea, episcop-gazdă, și cadrelor universitare de la departamentul de Teologie Greco-Catolică – UBB: domnul Ionuț Popescu, pr. Alexandru Buzalic, pr. Antoniu Chifor.

La final, de menționat faptul că acest Colocviu internațional a fost bilingv, prin traducerea asigurată de doamna prof. Etelka Kiss, iar următoarea întâlnire de acest gen va fi organizată peste 2-3 ani într-o altă țară unde Asociația Ziléos activează, foarte probabil în Liban.

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă EGCO

Rember Virginia Zeani

Doamna Zeani, „L'assoluta”, cântă cu corurile îngerești, simfonia cerească, alături de iubitul său soț, bas-baritonul, Nicola Rossi Lemeni.

A cucerit, pe rând, marile scene ale lumii opere și a cules laurii gloriei „cântului operatic” dar a știut să fie mereu elegantă și distinsă, plină de entuziasm și sobră, frumoasă și echilibrată. A fost mereu mândră că este româncă, greco-catolică și a avut o considerație totală față de Regele Mihai.

Nicola și Alessandro, fiul dânzei, au fost marile ei iubiri. De Gabriele, nepotul, era orgolioasă iar pe Rafaela, nora, a prețuit-o fără rezerve.

Față de mine, „părintele ei drag și copilul ei bun”, cum îmi zicea, a fost de o sinceritate și apropiere ca între mamă și fiu, ca între credincios și preot spiritual. Am celebrat de mai multe ori Sfânta Liturghie în casa Doamnei Zeani, iar dânsa cânta.

Mare, grandioasă a fost Doamna Zeani, „mami Virginia” așa cum o chema Angela Gheorghiu!

cânta și încânta cerul cu toți sfinții lui.

Bunul Dumnezeu să-i ierte orice păcat, să o odihnească în pace și să-i facă parte cu toți dreptii și sfinții Săi!

Preasfinția Sa Virgil Bercea,
Episcop greco-catolic de Oradea

Simpozionul „Catedra Primirii”

Vineri, 1 martie 2024, în Palatul Apostolic din Vatican, Sfântul Părinte Papa Francisc i-a primit în audiență pe participanții la simpozionul „**Catedra Primirii**”, desfășurat de la 27 februarie a.c. la 1 martie a.c., la Fraterna Domus din Sacrofano (apropierea Romei), pe tema: „**Vulnerabilitate și comunitate. Între primire și incluziune**”. La inițiativă au luat parte numeroși participanți din Italia și din străinătate, printre care și o delegație a Episcopiei Greco-Catolice de Oradea formată din: părintele Vicar General Mihai Vătmănelu, pr. Paul Popa, director al Biroului Pastoral EGCO, consilierul economic al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, domnul Cornel Sfârle, domnul Andrei Cristea, director al Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu” din Oradea, și doamna Dana Cristea. A doua ediție a „Catedrei Primirii”, s-a

încheiat cu audiența generală la Papa Francisc și vizita la asociația Caritas Diecezan Roma.

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă EGCO

Timp de reculegere în Postul Mare

Apropierea sărbătorii Învierii Domnului a fost ocazia unui timp de reculegere spirituală pentru studenții Colegiului Pontifical „Pio Romeno” din Roma. Părintele spiritual Rinaldo Iacopino, prin câteva meditații, a abordat ampla temă a rugăciunii, plecând de la citatul evanghelic: „Ci tu, când te rogi, intră în odaia ta, încuie-ți ușa și roagă-te Tatălui tău, care este în ascuns; și Tatăl tău, care vede în ascuns, îți va răsplăti” (Mt. 6.6). În cadrul acestei reculegeri, au fost prezentate și supuse reflecției câteva definiții ale rugăciunii știind că ele oglindesc doar o parte din imensitatea acestei realități spirituale.

Au mai fost aprofundate teme precum

iertarea, vocația și raportul personal cu Dumnezeu.

Pontificio Collegio „Pio Romeno”

Marșul pentru viață

Un mesaj clar pro-viață a fost rostit și anul acesta în cadrul „Marșului pentru viață”, ediția 2024, care a avut ca temă „**Construim împreună pentru viață**”. La Oradea, evenimentul desfășurat pe 23 martie a.c. a adus împreună reprezentanți ai cultelor creștine din oraș, asociații locale care militează pentru viață împreună cu foarte mulți copii, tineri și părinți. Au participat Preasfinția Sa Sofronie Drincec, episcop ortodox al Oradiei, Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic, Shaliach David Nagy al Comunității Evreilor Mesianici, Părintele Mátyás Attila al Bisericii Evanghelice-Lutherane, alături de preoți și pastori ai celorlalte biserici. Evenimentul, prezentat de doamnele Alina Bonchiș și Florica Cherecheș, a început în Piața Unirii din Oradea, prin rostirea împreună a rugăciunii „Tatăl Nostru”, intonarea imnului de stat al României, continuând apoi cu mărturiile a șapte mame de diferite confesiuni, care au transmis publicului un mesaj pro-viață, izvorât din propria experiență. Printre acestea s-au aflat, studenta **Teodora Aurora Zaban**, doamna **Ilyes Izabela**, dr. ginecolog **Daniela Leuce**, **Iuliana Rusu Căbuța**, **Ramona Dudaș** și **Andreea Neag**, dr. stomatolog **Baudici Daniela**. Mărturiile lor emoționante au fost intercalate de momente muzicale susținute în limba română și maghiară de Grupul copiilor din Calea Neocatecumenală, Corul de copii al Bisericii Penticostale „Speranța” Oradea, încheindu-se cu priceasna mariană susținută de Casandra Dima.

Însoțiți de fanfara condusă de Adrian Baciuc,

participanții la Marșul pentru viață au continuat apoi pe Calea Republicii până la Magazinul Crișul, purtând panarde și mesaje pro-viață.

În fața magazinului Crișu Oradea, au luat cuvântul doamna **Diana Feher**, mamă a 5 copii, precum și doamna Miorița Săteanu, cetățean de onoare al orașului Oradea, promotor al acestei inițiative încă din primele sale ediții în orașul nostru, unde lua ființă sub egida Bisericii Române Unită cu Roma, Greco-Catolică. În prezent, bucuria de a milita pentru viață este cu atât mai mare, cu cât iau parte an de an la *Marșul pentru viață* toate confesiunile creștine din oraș. Un ultim moment muzical a fost susținut la această ediție de principalii participanți – copiii – prin vocile Corului de copii reprezentanți ai Bisericii Evanghelice Lutherane.

Marșul pentru viață 2024 s-a încheiat cu rugăciunea de încheiere rostită împreună de toți cei prezenți și binecuvântare finală oferită de eparhul greco-catolic al Oradiei, PSS Virgil Bercea.

„Pelerini sub drumul Crucii”

În ajunul sărbătorii „Buna-Vestire” din acest an, pe 24 martie 2024, s-a desfășurat în parohia greco-catolică „**Nașterea Maicii Domnului**” din Haieu – Băile „1 Mai” o seară de rugăciune mariană organizată cu prilejul a **18 ani** de existență a postului „Radio Maria” în România. Evenimentul, intitulat „**Pelerini sub drumul Crucii**”, a adus împreună credincioși din toată țara: enoriași, membri ai Reuniunii Mariane Oradea, AGRU Eparhial Oradea, credincioși din Oradea, Târgu Mureș și turiști, alături de ascultători ai primului post de radio catolic care ajungea în țara noastră în 2006, Radio Maria, din dorința de a fi „O rază de lumină pentru sufletul tău”. Seara de rugăciune, desfășurată în prima duminică a Postului Mare din calendarul bizantin, s-a dorit a fi totodată un „un moment al redescoperirii marii valori și necesității absolute a rugăciunii” în viața personală, în Biserică și în lume, răspunzând invitației adresată de Papa Francisc în acest An al rugăciunii de a ne pregăti pentru Jubileul 2025 care se va desfășura sub motto-ul „Pelerini ai speranței”. „Speranța creștină”, subliniază gazda evenimentului de la Haieu, pr. Ștefan Madarasi, „se naște pe drumul Crucii, al jertfei și mai ales al rugăciunii.”

Un drum în care avem un ajutor nestăvilit, pe Sfânta Fecioară Maria, căreia i-au fost închinete în cadrul serii de rugăciune de la Haieu devoțiuni precum rugăciunea *Rozariului* (condusă de pr. Doru Popovici, director Radio Maria România), „Paraclisul Maicii Domnului” (celebrat de pr. protopop de Oradea Gavril Bubo), „Acatistul Maicii Domnului” (oficiat de pr. Olimpiu Todorean) și Vecernia sărbătorii „Bunei-Vestiri” (celebrată de pr. Ioan Fărcaș). Programul a cuprins deopotrivă Calea Sfintei Cruci, celebrată de pr. Mirel Demian, încheindu-se la miezul nopții cu „Adorația Euharistică”, pregătită de credincioasa Diana Mocan din parohia Haieu – Băile „1 Mai”.

Biroul de Presă EGCO

2,5 Lei